

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РУМЪНСКИ ЕЗИК – IX КЛАС,

ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК – ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Настоящата учебна програма следва единната обща философия на програмите по различните учебни предмети. Съгласно целите на рамковите изисквания на МОН за разработване на учебни програми в съответствие с ДОИ за УС, тя гарантира стабилността и последователността при прилагането на междупредметните връзки по класове. Съобразена е с разработените и утвърдени на 18.05.2000 г. ДОИ по чужди езици за гимназиален етап.

Учебното съдържание е разпределено по компоненти, понятия и дейности, в съответствие с целите (очаквани резултати на ниво учебна програма), дефинирани поотделно за четирите езикови дейности - слушане, четене, говорене и писане. Предложените възможности за междупредметните връзки се отнасят за учебното съдържание като цяло, без да са съотнесени с всяка една дейност поотделно.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО РУМЪНСКИ КАТО ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК В IX КЛАС - ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

Обучението по румънски език в IX клас е начален етап в усвояването на румънски като втори чужд език в профилираните гимназии и паралелките с интензивно изучаване на чужд език. Осъществява се в рамките на предвидения хорариум от часове според учебния план на училището. Ориентирано е към реализиране целите, представени в ДОИ за УС за втори чужд език за гимназиалната степен. Има за задача да подготви учениците за общуване с хора, принадлежащи към романоезичните културни общности, в ситуации надхвърлящи рамките на родноезиковата среда; да ги научи да търсят, откриват и разбират информация от източници на румънски език; да повиши тяхната езикова култура; да изгради у тях умения за по-нататъшно самостоятелно изучаване и усъвършенстване на владеенето на езика. В процеса на чуждоезиковото общуване ученикът се научава да работи самостоятелно и в сътрудничество; да подхожда критично към ситуации и проблеми; да прилага творчески решения; да проявява разбиране и съпричастност; да разбира ролята на езика като средство за общуване между хора и народи; да проявява усет и толерантност към културните различия и да уважава правото им на съществуване в общия стремеж към обединена Европа.

Обучението по румънски като втори чужд език в IX клас се характеризира с тематична организация на учебния материал. Всяка учебно-методическа единица следва да бъде структурирана и разработена по начин съответстващ на значимостта и обема на разглежданата тема.

Водещи в учебния процес са словесните действия, понятията, тематиката, текстовите разновидности, сферите, ролите и местата на общуване и тяхната реализация мотивира необходимостта от разкриване на функционални стойности на езиковите и неезиковите изразни средства.

Допустима е употребата на родния език в случаите, когато той се явява най-подходящото средство за разкриване съдържанието на думата, израза, фразата, изречението, но не и на цялостен текст. Преподаването и необходимите обяснения се осъществяват изцяло на румънски език. В съпоставителен план могат да бъдат представени явленията, тъждествени с родноезиковите, или особеностите, които са потенциален фактор за поражение на интерференция.

Прилагат се утвърдените в практиката социални форми на работа по двойки, по групи, индивидуална дейност и фронтално обучение. Отдава се предпочитание на ролевите и дидактични игри, на свободните разговори и на задачите за самостоятелно изразяване в писмена форма. За развитие на рецептивните умения (слухови и четивни) се използват автентични текстове и упражнения за проверка на разбирането.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Разделът е разработен в колони 1 и 2 от таблицата.

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Разделът е разработен в колона 4 на таблицата.

IX КЛАС, ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК - ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра	Очаквани резултати на ниво учебни програми	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>1. Разбира основната информация от кратки публицистични и художествени текстове с ясна структура:</p> <ul style="list-style-type: none"> Разказчета, приказки Кратки радио и телевизионни предавания (новини, репортажи) с ясна дикция и стандартно произношение <p>2. Разбира в подробности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Кратки изказвания, свързани с ежедневиия живот (семейство, училище, празници), ако се говори бавно и реагира адекватно. Кратки съобщения в обществения транспорт и в магазин. <p>3. Разбира конкретна информация:</p> <ul style="list-style-type: none"> Интервюта, репортажи, новини, по радиото и телевизията 	<p>1. Основни теми, по които учениците четат, пишат, говорят, слушат:</p> <p>А) Аз и другите:</p> <ul style="list-style-type: none"> Име, възраст, националност Външен вид, облекло Членове на семейството и близки <p>Б) Светът, който ме заобикаля:</p> <ul style="list-style-type: none"> Родина, родно място Адрес, дом, съсед Природа, климат <p>В) Свободно време</p> <ul style="list-style-type: none"> Приятел Хоби, музика, спорт Домашни любимци <p>Г) Туризм, пътувания</p> <p>Д) Училище</p> <ul style="list-style-type: none"> Моят ден Учители и съученици Учебни предмети <p>Д) Празници и традиции</p>	<p>1. Pronumele personale; Personale; A fi; Numerele cardinale.</p> <p>2. Substantivul – gen si numar gen si numar; A avea; Fiecare; Mult; Putin; Nimeni</p> <p>3. Articolul hohotarar Hotarat</p> <p>4. Adjectivele cu 4 forme</p> <ul style="list-style-type: none"> Tot Adjective demonstrative de apropiere-acest/acea-sta <p>5. Indicativul pre-Indicativulsemplice, zent; Prepozitii-acuzativ; Foarte+ adjective/adverb</p> <p>6. Modul imperativ</p> <p>7. Plural; Pronumele si adjective demonstrative de apropiere</p> <ul style="list-style-type: none"> Pronomi diretti <p>RECAPITULARE</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да работят индивидуално, по двойки, в малки и големи групи с цел усъвършенстване на комуникативните умения</p> <p>2. Да слушат и четат оригинални текстове</p> <p>3. Да използват материали от различни информационни и източници (радио,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Въз основа на знанията си по си по български език и литература учениците разпознават граматическите категории и структури, текстовите разновидности, умеят да се изразяват. Учениците прилагат знанията си по: <ul style="list-style-type: none"> Втори чужд език за обогатяване на езиковата

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ч Е Т Е Н Е	<ul style="list-style-type: none"> Инструкции и съобщения на обществени места <p>4. Използва компенсаторни стратегии за разбиране на непознати думи, като се ориентира от контекста, по познати словообразователни модели, интернационализми, интонация, мимики, жестове - или търсейки помощ от събеседника си</p> <p>1. Разбира основната информация от кратки рубрики в списания, реклами, кратки литературни текстове на стандартен език</p> <p>2. Разбира в подробности кратки писма и картички, откъси от разкази, реклами, обяви и съобщения</p> <ul style="list-style-type: none"> Отбелязва въпроси и проблеми Различава текстовата разновидност и основните елементи в текста Разбира някои социокултурни особености в текста <p>3. Разбира конкретна информация от проспекти, каталози, речници, ен-</p>	<p>1. Ученикът трябва да може да общува по темите:</p> <ul style="list-style-type: none"> В конкретни житейски ситуации В училище и извънучилищна среда На обществени места, при пътуване <p>2. Учениците усвояват езиковата реализация на словесни действия като: разказване, искане/даване на информация, изразяване на желания, чувства, намерения, искане/даване на съвети</p> <p>3. Ученикът общува по предвидените теми, като изпълнява ролята на</p> <ul style="list-style-type: none"> Събеседник в кратък неофициален разговор или по телефона Гост или домакин Частно лице през свободното време или в сферата на услугите Клиент или пациент Зрител, слушател, читател <p>4. Учениците четат откъси от литературни текстове,</p>	<p>8. Indicativul prezent; a taia, a sui; verbele neregulate</p> <p>Perfectul compus; Participiul; Cu + substantiv personale</p> <p>9. Pronumele personale: acuzativ-acceaccentuate forme accentuate; Adjectivele cu 3, cu 2 forme, invariabile;</p> <p>10. Pronumele si adjectivele dededemon-demonstrative de departare</p> <p>11. Coniunctivul present-forme si intrebuintari</p>	<p>телевизия, вестници, списания)</p> <p>4. Да общуват в ситуации, близки до реалните създадени според учебното съдържание и извън него</p> <p>5. Да бъдат подготвени за ролята на общуване при използването на езика</p> <p>6. Сами да правят изводи, да извеждат правилата на базата на познати до момента и с помощта на учителя</p> <p>7. Да ползват речници и справочници</p>	<p>си култура; търсене на компенсаторни стратегии; на стратегии за учене на чужд език</p> <ul style="list-style-type: none"> Математика и Физика: за правене на изводи и заключения География и История: за разширяване познанията си за Румъния Психология и Логика: за дискутиране и изразяване на мнения по различни проблеми Химия и опазване

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Г О В О Р Е Н Е	<p>циклопедии</p> <p>4. Ориентира се в текстовете, като използва компенсаторни стратегии: интернационална лексика, ориентира се в контекста</p> <p>1. Води кратък разговор на познати теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Представя факти, изразява съгласие или несъгласие • Реагира на комуникативните намерения на събеседника <p>2. Изразява желание да получи информация, предмет или услуги</p> <p>3. Дава и следва несложни указания</p> <p>4. Води елементарен разговор по телефона на познати теми</p> <p>5. Описва хора и предмети, използвайки елементарни езикови средства</p> <p>6. Използва подходящи езикови средства съобразно ситуацията, произношение и интонация, отговарящи на основните чуждоезикови модели</p>	<p>приказки, басни, статии от вестници, списания</p> <p>5. Водят кратък разговор на позната тема в пряк контакт или по телефона</p> <p>6. Слушат разговори, песни, съобщения</p> <p>7. Пишат кратки писма, картички, кратък автобиографичен текст</p> <p>8. Ученикът трябва да усвои компенсаторни стратегии на общуване</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се ориентира, ползвайки се на контекста • Да прави догадки от ключови думи • Да ползва речници и справочници • Позовава се на интернационални мимики, жестове • Търси помощ от събеседника 		<p>8. Да прилагат компенсаторни стратегии</p>	<p>на околната среда: за обсъждане на екологични проблеми</p> <ul style="list-style-type: none"> • Биология и здравно образование: за обсъждане и разговор върху здравни проблеми • Информатика и информационни технологии: за работа с аудио- и видеотехника, компютри, работа с Интернет • Музика и Изобразително изкуство: за представяне

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
П И С А Н Е	<p>7. Прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблем (мимики, жестове, търси помощ от събеседника)</p> <p>1. Предава съдържанието на прочетен текст под формата на кратък план</p> <p>2. Пише кратък текст с определена комуникативна задача (съобщение, писмо, картичка), кратко разказче по опорни думи</p> <p>3. Съставя кратък биографичен текст</p> <p>4. Използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, съответстващи на основните норми на чуждия език</p> <p>5. Прилага компенсаторни стратегии за изразяване, като използва речници, справочници и др.</p>				и запознаване с известни музиканти, художници и тяхното творчество

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО РУМЪНСКИ ЕЗИК.

Предложените методи и форми за оценяване на постиженията, критериите за оценка и таблицата за трансформиране на процентите в оценки имат препоръчителен и незадължителен характер.

Проверката и оценката на крайните резултати от обучението е подчинена на целите за румънски език като втори чужд език в IX клас на профилираните гимназии и паралелки с интензивно изучаване на чужд език в VIII клас, описани в Колона 2 – Очаквани резултати на ниво учебна програма. Осъществява се посредством видовете проверка, методите и критериите за проверка и оценка, посочени във ВИР за гимназиалната степен.

Функционалната проверка измерва комуникативните способности на ученика т.е. степента на развитие на уменията да слуша, чете, говори и пише на румънски се използва в края на учебните раздели или срокове.

Критерии за оценка на постигнатата комуникативна компетентност в края на IX клас по дейности:

СЛУШАНЕ:

Оценяват се:

- Уменията на ученика да разбира основната информация от кратки изказвания и събеседника.
- Уменията на ученика да разбира в подробности разговори в пряк контакт със събеседника.
- Уменията на ученика да разбира и извлича конкретна информация от съобщения.

ЧЕТЕНЕ:

Оценяват се:

- Уменията на ученика да разбира основната информация от кратки публицистични и художествени текстове.
- Уменията на ученика да разбира в подробности информация от предвидените текстови разновидности.
- Уменията да разбира и извлича конкретна информация от справочни материали.

ГОВОРЕНЕ:

Оценяват се:

- уменията на ученика да общува в пряк контакт с един или повече събеседници в ежедневни ситуации.
- Уменията на ученика да реагира адекватно, да използва мимики, жестове и елементарни компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми.

ПИСАНЕ:

Оценяват се:

- уменията на ученика да създава формално и смислово свързани писмени текстове, в съответствие с предвидените текстови разновидности и съобразно предназначението и адресата.
- Уменията на ученика да използва езикови средства, съобразени с основните изисквания за писмено общуване на румънски език /правилна употреба на езикови форми и структури, свързващи елементи, пунктуация/.

По отношение на рецептивните дейности /слушане и четене/ заложените критерии служат главно за подбор на текстовете. При продуктивните дейности /говорене и писане/ изведените критерии оценяват уменията на ученика да се изразява на изучавания език в устна или писмена форма.

Рецептивното речево поведение при слушане и четене се проверява и оценява чрез:

- задачи с алтернативен отговор
- задачи с избираем отговор
- задачи за комбиниране, при които отговорът само се маркира или с цялостен /разгърнат/ отговор.

В последните два случая, когато се иска отговор в устна или писмена форма, на оценка подлежи неговото съдържание, без да се вземат под внимание допуснатите изикови /граматични и правописни/ грешки, тъй като се оценяват рецептивни умения.

Продуктивното речево поведение се проверява чрез комуникативни задачи например:

- ситуации на общуване – целенасочено участие в разговор.

- Описание /аргументирано разсъждение в рамките на писмен текст с уточнени изисквания по отношение на съдържанието му.

При оценяване на говоренето и писането акцентът се поставя на постигане на комуникативната цел и спонтанност /стил на изказа, като формалните белези остават на втори план.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Предложените методически указания за работа и прилагане на учебната програма имат препоръчителен и незадължителен характер.

Като основен подход за реализиране на заложените в програмата цели и за постигане на планираната компетентност в обучението по румънски език препоръчваме комуникативния. Организацията на учебната дейност следва да отговаря на потребностите на учениците от общуване на езика, с ориентация към приложението му за решаване на конкретни комуникативни проблеми, във всеки етап на оучението.

Комуникативната компетентност включва правила и знания за езика /лингвистични, психологически, социокултурни/, съзнателно усвоени и подсъзнателно прилагани в конкретни ситуации на общуване.

Учебното съдържание дава знания за езика, за бита и културата на румънски говорещите страни и народи. Социокултурните аспекти се възприемат като неделима част от обучението и овладяването на румънския език. Създава се усет към социокултурния контекст и към комуникативния ефект от използваните езикови средства. Учениците формират умения за межкултурно общуване и прилагане на стратегии в общуването. Отдават се предпочитания на автентичните текстове за слушане и четене. Прилагането на различни методи и похвати за реализиране на програмните цели се определя от конкретните условия на обучение и индивидуални особености, интереси, желания и потребности на обучаваните. Овладяването на желаната комуникативна компетентност насочва усилията на учениците, от една страна, към продукта на речта – разбиране и съставяне на текстове в съответствие с комуникативните намерия и, от друга, към самия процес на усвояване на знанията и изграждане на уменията, с което се поставят изисквания за овладяване на учебни стратегии, включени в постановката „да се учим как да учим”. Автономията на ученика в процеса на усвояване на чуждия език е равнозначна на способността да взема решения, да поема отговорности, да участва в интерактивните дейности, вложени в обучението, самостоятелно да контролира и оценява постигнатите резултати.

Усвояването на езиковия материал /фонетика, лексика, граматика, словообразователни възможности/ се осъществява в съответствие с комуникативните потребности в конкретните ситуации на общуване и развитието на способност за подбор и прилагане, в устна и писмена форма, на езикови знания, отговарящи адекватно на ситуацията и изискванията за разбиране и създаване на текстове.

Обучението по румънски като втори чужд език в IX клас се характеризира с тематична организация на учебния материал. Всяка учебно-методическа единица следва да бъде структурирана и разработена по начин съответстващ на значимостта и обема на разглежданата тема.

Водещи в учебния процес са словесните дейности, понятията, тематиката, текстовете разновидности, сферите, ролята и местата на общуване и тяхната реализация мотивира необходимостта от разкриване на функционалните стойности на езиковите и неезиковите изразни средства.

Допустима е употребата на родния език в случаите, когато той се явява най-подходящото средство за разкриване съдържанието на сумата, израза, фразата, изречението, но не и на цялостен текст. Преподаването и необходимите обяснения се осъществяват изцяло на румънски език. В съпоставителен план могат да бъдат представени явленията, тъждествени с родноезиковите, или особеностите, които са потенциален фактор за пораждаване на интерференция.

Прилагат се утвърдените в практиката социални форми на работа: по двойки, по групи, индивидуална дейност и фронтално обучение. Отдава се предпочитание на ролевите и дидактични игри, на свободните разговори и на задачите за самостоятелно изразяване в писмена форма. За развитие на рецептивните умения /слухови и четивни/ се използват автентични тестове и упражнения за проверка на разбирането.

Учебният комплект за IX клас отговаря на изискванията, залегнали във ВИР за гимназиалната степен, и се състои от :

- учебник;
- учебна тетрадка;
- звукозаписи;
- помощни и нагледни материали, напр. Сборник с текстове за четене, граматичен справочник, двуезични учебни речници, видеозаписи, компютърни програми и др.